

Президія НАН України розглянула

На черговому засіданні Президії НАН України 8 листопада 2017 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали й обговорили доповідь директора Інституту надтвердих матеріалів ім.В.М.Бакуля НАН України члена-кореспондента НАН України В.З.Туркевича «Синтез і спікання надтвердих матеріалів: термодинаміка та кінетика».

В обговоренні доповіді взяли участь перший віце-президент НАН України академік НАН України А.Г.Наумовець, заступник директора Інституту електрозварювання ім.Є.О.Патона НАН України академік НАН України І.В.Кривцун, головний інженер Державного підприємства «Антонов» доктор технічних наук С.А.Бичков, декан інженерно-фізичного факультету Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» член-кореспондент НАН України П.І.Лобода, академік-секретар Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України, заступник директора Інституту електрозварювання ім.Є.О.Патона НАН України академік НАН України Л.М.Лобанов, академік-секретар Відділення фізики і астрономії НАН України академік НАН України В.М.Локтев, голова Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій при Кабінеті Міністрів України, завідувач відділу Інституту загальної та неорганічної хімії ім.В.І.Вернадського НАН України академік НАН України А.Г.Білоус, академік-секретар Відділення хімії НАН України, директор Інституту хімії поверхні ім.О.О.Чуйка НАН України академік НАН України М.Т.Картель.

Президія НАН України зауважила, що у доповіді представлено результати вивчення термодинаміки та кінетики синтезу і спікання надтвердих матеріалів та вдосконалення технологій їх отримання.

Важливість й актуальність проведених наукових досліджень та отриманих розробок підтверджується впровадженням їх результатів, наявністю в Інституті надтвердих матеріалів ім.В.М.Бакуля НАН України відповідних контрактів з промисловими підприємствами.

Зокрема, як відзначалося, непоганий попит має різальний інструмент з матеріалів на основі кубічного нітриду бору для точіння виробів зі сталі, чавуну, нікелевих суперсплавів. Алмазні композити широко застосовуються в бурових інструментах.

Представлені роботи стали основою проектів, що раніше виконувались інститутом у рамках Сьомої європейської рамкової програми, а зараз – у рамках програми Горизонт-2020. Наголошувалося, що зазначену справу потрібно розвивати і це засвідчить конкурентоспроможність України з матеріалознавства в європейському науковому розподілі.

Не менш важливо зосередити увагу на підготовці кадрів відповідного профілю, залучати наукову молодь до досліджень за міжнародними проектами. На сьогодні результати робіт інституту вже входять у навчальні курси, які викладаються у Київському політехнічному інституті.

Крім того, необхідно більших зусиль докладати для оновлення експериментального обладнання, аналітичного устаткування, зокрема спрямувати на це кошти європейських грантів.

Президія НАН України ухвалила відповідний проект постанови.

***

Далі учасники засідання заслухали і обговорили доповідь завідувача відділу Інституту хімії поверхні ім.О.О.Чуйка НАН України доктора хімічних наук В.М.Гунька «Модифіковані наноксиди і композити на їх основі різного функціонального призначення».

У доповіді та виступах першого віце-президента НАН України академіка НАН України А.Г.Наумовця, завідувача відділу Інституту загальної та неорганічної хімії ім.В.І.Вернадського НАН України члена-кореспондента НАН України В.М.Огенка, декана факультету природничих наук Національного університету «Києво-Могилянська академія» доктора хімічних наук, професора О.А.Голуба, академіка-секретаря Відділення хімії НАН України, директора Інституту хімії поверхні ім.О.О.Чуйка НАН України академіка НАН України М.Т.Картеля, голови Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій при Кабінеті Міністрів України, завідувача відділу Інституту загальної та неорганічної хімії ім.В.І.Вернадського НАН України академіка НАН України А.Г.Білоуса, голови Південного наукового центру НАН України та МОН України, директора Фізико-хімічного інституту ім.О.В.Богатського НАН України академіка НАН України С.А.Андронаті присутніх було поінформовано про фундаментальні та прикладні дослідження у галузі наноматеріалів. Підкреслювалося, що на цьому науковому напрямі зосереджена увага провідних наукових центрів світу. І отримані результати достойно презентують вітчизняну науку на міжнародній арені.

Основні здобутки цієї роботи пов'язані з вивченням будови та властивостей різних наноструктур, а також з розробленням технологій на їх основі. Ці дослідження проходять у тісній співпраці як з вітчизняними, так і з міжнародними науковими центрами, що відкриває перспективи для створення нових матеріалів, каталізаторів та лікарських препаратів з унікальними властивостями.

Було висловлено думку щодо доцільності продовження робіт у цьому напрямі та розширення існуючих робіт у вивченні будови і властивостей наносистем й поведінки рідин та газів на їх поверхні. Вже проводиться активна робота з впровадження у практику таких матеріалів.

Разом з тим було зауважено, що через відсутність необхідної матеріально-технічної бази далеко не всі фізико-хімічні дослідження можна здійснити в Україні. Це змушує звертатися за допомогою до закордонних партнерів, у зв'язку з чим варто активніше долучатися до міжнародної наукової кооперації, в тому числі й до Європейської програми «Горизонт-2020».

Було прийнято проект постанови з цього питання.

***

Крім того, Президія НАН України затвердила нове Положення про премії академії наук України, Білорусі і Молдови за визначні наукові результати, одержані при виконанні спільних наукових досліджень; погодила рішення про припинення діяльності Відділення гібридних моделюючих та керуючих систем в енергетиці Інституту проблем моделювання в енергетиці ім.Г.Є.Пухова НАН України, шляхом приєднання його до зазначеного інституту; заслухала та обговорила інформацію про затвердження Міністерством освіти і науки України шкільних програм з фізики і астрономії для старших класів загальноосвітніх навчальних закладів й запропонувала прийняти рішення щодо проведення спільної наради з МОН України за участі профільного міністра щодо принципів питань викладання навчальних дисциплін у середній школі; також було розглянуто низку кадрових і організаційних питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України